

СУЧАСНИЙ ФІНАНСОВИЙ РИНОК: ЦИФРОВА ВАЛЮТА

Національна академія статистики, обліку та аудиту

Анотація. У статті викладено основні теоретичні та науково-прикладні положення щодо функціонування цифрової валюти в умовах розвитку сучасного фінансового ринку, який продукує безліч нових фінансових технологій, які використовують учасники фінансового ринку.

Ключові слова: цифрова економіка, фінансовий ринок, фінансові технології, цифрова валюта, криптовалюта.

MODERN FINANCIAL MARKET: DIGITAL CURRENCY

Abstract: The article outlines the main theoretical and scientific and applied provisions for the functioning of digital currency in the development of the modern financial market, which produces many new financial technologies used by financial market participants.

Keywords: digital economy, financial market, financial technologies, digital currency, cryptocurrency.

Сучасний соціально-економічний розвиток характеризується активним впровадженням і використанням цифрових технологій, як в повсякденному житті, так і веденні бізнесу. В цифрові технології спрямовуються потужні інвестиції та людські і фінансові ресурси. Для забезпечення сучасних перетворень, економіка країни потребує функціонування такого фінансового ринку, який би був інтегрований в глобальну цифрову економіку, що створює нові продукти і потреби, прискорює процеси обігу інформації, грошей, послуг, продуктів тощо.

Сучасний фінансовий ринок налічує безліч фінансових технологій, які використовують учасники фінансового ринку і готові впроваджувати інноваційні рішення. Визначальними факторами формування фінансових технологій стали: 1) розвиток і використання мобільного інтернету та мобільного зв'язку, оскільки через телефон здійснюються платежі та перекази, отримується фінансова інформація, проходить широкий спектр мобільних фінансових послуг; 2) створення платіжних терміналів, безконтактних та мобільних платежів, QR-платежів, електронних та цифрових гаманців, криптовалюти; 3) розвиток нових фінансових провайдерів електронних грошей, таких як M-Pesa у Кенії, WeChat Pay та Alipay у Китаї, дали доступ мільйонам людей до фінансового сектору та різних способів платежів фінансових послуг; 4) кредитування через посередницькі цифрові платформи, які поєднують кредиторів із позичальниками, з використанням власних коштів таких платформ або ж прямим кредитуванням між учасниками. У цій широкій категорії представлені платформи прямого кредитування в форматі P2P та онлайн балансове кредитування [2].

Однією із новітніх технологій сучасного фінансового ринку є створення і використання цифрових валют. Цифрові валюти - одне із видів віртуальних активів, який є цифровим вираженням цінності. Споживча вартість цифрової валюти полягає в тому, що вони можуть бути використані як засіб платежу, незалежно від визнання цього факту державою або міжнародним співтовариством. Цифрові валюти відрізняються від безготівкових коштів, які є кредитними зобов'язаннями організації, що відображаються у записах на банківських рахунках, вкладах, а також від готівкових коштів, що є емітованими грошовими знаками – емісія в даний час здійснюється, як правило, центральним банком.

Подібність цифрової валюти та безготівкових коштів полягає у нематеріальній формі існування, проте принципово відрізняється інформаційне середовище, в якому формуються та використовуються цифрові валюти. Слід також зазначити, що безготівкові кошти офіційно визнаються засобом платежу, у той час, як цифрова валюта може визнаватись, або не визнаватись в залежності від конкретної держави. Цифрові валюти можуть бути: централізованими, децентралізованими, конвертованими, неконвертованими, приватними, емісійними. Основні характеристики цифрових валют, які знаходяться в обігу на ринку криптовалют наведені в таблиці 1.

Феномен криптовалют багато в чому пов'язаний з успіхом біткоїну, який з'явився у 2009 році і з придбанням біткоїном цінності оволодів якістю виступати як універсальна мінова вартість.

Прибічники криптовалют стверджують про зниження витрат і підвищення рівня довіри в різних бізнес-процесах, які засновані на блокчейні і здійснюються за участю криптовалют.

Таблиця 1

Основні характеристики криптовалют

Назва криптовалюти	Характеристика
Ethereum	демонструє стабільний розвиток з моменту її створення. З переваг для користувачів це можливість самостійного генерування блокчейн-додатки для проведення фінансових операцій, а також відсутність посередницьких компаній, що зменшує небезпеку крадіжки вкладеної суми грошей. Користувачі Ethereum також мають можливість створення казино, букмекерських контор. У майбутньому, за прогнозами експертів, криптовалюту чекає зростання.
Bitcoin	одна з найліквідніших криптовалют. Інвестори під час вкладання коштів отримали понад 120% річних. Особливо це стосується тривалих вкладень від 5 років. Інвестувати в Bitcoin легко через спеціальний гаманець, який дає вихід на один із майданчиків, що торгують біткоїнами.
Monero	має головну перевагу перед іншими криптовалютами за анонімність користувачів та проведених транзакцій. Є й негативні сторони: валюта дуже популярна на чорному ринку, тому що переказ коштів не може бути відстежений правоохоронними органами та іншими особами
Factom	в основі має блокчейн, чим забезпечується збереження даних
Counterparty	фінансова платформа, яка використовує технології блокчейну, має криптовалюту ХСР. Транзакції проводяться за спеціальними біткоїнними адресами
Siacoin	повністю анонімна платформа із зручним інтерфейсом
Lisk	потенційний конкурент Ethereum, що має перспективи зростання
Ripple	ідеальна криптовалюта для венчурних операцій, оскільки комісію за проведення платежів скорочено
Steem	система платежів за виконану послугу
Zcash	є абсолютно новим майданчиком з високим рівнем анонімності та хорошими котируваннями

Теоретично це означає, що нам більше не потрібні банки та інші фінансові посередники, щоби гарантувати необхідний рівень довіри між учасниками угоди. Обліковий реєстр, сформований у розподіленій мережі, у більшості видів криптовалют зветься блокчейн і служить заміною колишньому посереднику. Він не менш ефективно повідомляє нам, чи достатньо надійний передбачуваний партнер транзакції. За рахунок виключення посередників разом з їх комісійними криптовалютами дозволяє скоротити витрати на ведення бізнесу, а також запобігає корупції, що існувала в посередницьких структурах і політиків, залучених в орбіту їх діяльності [3].

Іншими словами, консенсус навколо біткоїна склався навколо ідеї заперечення банків і, якщо глибше, офіційної грошової системи та держи, що стоїть за нею.

Слід зазначити, що з самого початку свого існування біткоїн став використовуватися в операціях, які вимагав тіньовий ринок - ринок наркотиків, торгівлі зброєю, іншими забороненими або обмеженими товарами.

Криптовалюти, набули неймовірної популярності не тільки в легальній сфері, а й у високоінтелектуальному злочинному середовищі, пов'язаному з відмиванням тіньових доходів. У будь-якому випадку споживча цінність була оцінена і дозволила інвестувати у різні види криптовалют значні кошти, у тому числі, не виключаємо і легалізації криптовалют поряд з іншими грошовими засобами, емітованими державою чи спільнотою держав.

Проте, властивості біткоїну змусили багато держав поставитися до цієї «валюти» з певною недовірою, що виявлялося у прямих заборонах чи обмеженнях. Так, за даними такого аналітичного

центру, як Бібліотека Конгресу США, нині 9 країн світу повністю забороняють і близько 17 країн світу істотно обмежують використання криптовалюти.

Прихильники впровадження криптовалюти, як легального платіжного засобу розглядають її як цінність, яка виступає глобальним, наднаціональним, надурядовим платіжним засібом. Причому вони поєднують анонімність готівки зі швидкістю здійснення операцій, яка властива безготівковим коштам.

Криптовалюта функціонує як знак, символ платіжної системи, яка є паралельною офіційною та конкурує з нею, але у цій якості вона впливає на фінансову стійкість у державі. Очевидно, що випуск та обігу цифрової валюти вимагатиме не тільки створення спеціальної системи, в якій вона буде в обігу, а й її, як об'єкта цивільного права. Оскільки криптовалюта є найбільш використовуваним видом цифрової валюти, виникає необхідність її легалізації

Таким чином, вибір методу правового регулювання обігу цифрових валют - це питання правової політики, що формується як результат балансу між різними інтересами та уявленнями про шляхи суспільного розвитку і відповідно до вимог законодавства країни. Вважаємо цілком обґрунтованими заходи спрямовані на створення платіжних систем, що відповідають споживчим властивостям криптовалют - дешевих та доступних для споживача, відповідно моделі цифрової економіки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Джусов О.А. Альпаков С.С. Цифрова економіка: структурні зрушення на міжнародному ринку капіталу. *Researchgate*: веб-сайт. URL: <https://www.researchgate.net/publication/322644079>
2. Борисюк О.В., Доцюк Т.М., Нові вектори розвитку фінансового ринку України в умовах цифрової економіки. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Гроші, фінанси та кредит*, Луцьк, 2019. № 2. С.95-101.
3. Vigna P., Casey M., The everything blockchain, *The Age of Cryptocurrency - How Bitcoin and Digital Money Are Challenging the Global Economic Order*. New York, NY: St. Martin's Press. 2015. P. 219-245.

Плахотнікова Лариса Олександрівна – к.е.н., доцент кафедри економіки та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, Національна академія статистики, обліку та аудиту, Київ, e-mail: lara212010@meta.ua, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9965-878X>

Plakhotnikova Larisa – PhD in Economics, Associate Professor of Department for Economics and Management of Foreign Economic Activities, National Academy of Statistics, Accounting and Audit, Kiev, e-mail: lara212010@meta.ua, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9965-878X>